

Sabelskjöldarna

År 2001

Nr 5

Redaktörens spalt

Du håller nu det femte numret av tidningen Sabelskjöldar'n i din hand. Jag hoppas att Ni även uppskattar detta nummer av tidningen. Tack till Er som har bidragit med material till årets utgåva.

Leif Carmhagen

Inbjudan till släktmöte

Lördagen den 25 augusti 2001

Hälsar vi alla välkomna till Kalmar slott

Program

10.00-11.00	Samling. Möjligheter finns att köpa kaffe i slottscafét
11.00	Information av slottschefen Odd Zischiedrich
11.30	Mötesförhandlingar (Dagordningen finns i tidningen)
14.00	Lunch
16.00	Beräknat avslut

Pris: 250 kronor/person
Barn under 12 år halva priset
Entréavgiften till slottet ingår i avgiften

Anmälan: Anmälan sker på bifogad postgiroblankett
Sista anmälningsdag är 31 juli 2001.

Eventuella frågor kan ställas till festkommittén:

Allan Ohlsson, tele 0491-730 30
Marianne Lindén, tele 0491-720 52
Karl Wigren, tele 0490-182 26

Allan Ohlsson

Kära släktmedlemmar

Tiden går fort och nu har det gått drygt ett år på det nya årtusendet. Förra årskiftet, millenniumskiftet, trodde man att det skulle bli problem, att datorer skulle rasa ihop, men det hände ingenting och tur var det att allting går som vanligt.

Vi i styrelsen har haft två styrelsesammanträden som vi brukar. Det första hade vi på våren här i Kristdala och det andra på hösten i Västervik. Vad händer nu på det nya året, 2001? Jo, då ska vi ha ordinarie släktmöte. Förra gången vi träffades i Nyköping framkom önskemål att vi skulle ha nästa släktmöte i Kalmar. Så blir det också.

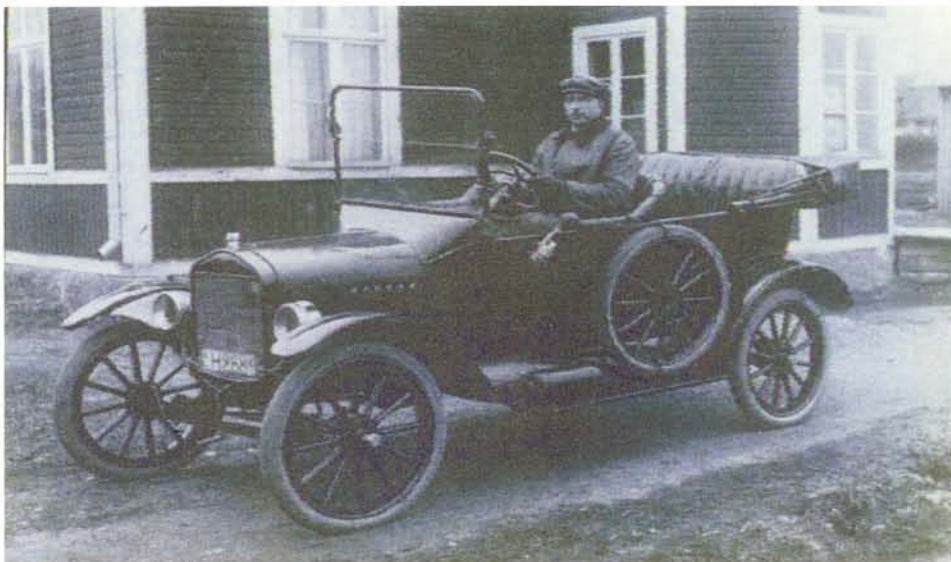
Vi har bokat in oss för släktmöte på Kalmar slott den 25 augusti 2001. Nyköpings slott där vi hade förra släktmötet hade vi ju anknytning till. Den förste Sabelskjöldens far, Jöns Mårtensson var ju slottsfogde där en period och hans mor Britta var åldfru där också. Någon direkt anknytning till Kalmar slott finns kanske inte, men det är ju ett fint gammalt slott och som är omtalat i historien. Jag hoppas få se er där, så många som möjligt. Glöm inte heller bort att vi har en fin brudkrona som används alldeles för lite. Jag har räknat ut att det är den 10 generationer kvinnor som burit denna gamla släktklenod. Ha det så bra och vi ses i Kalmar.

Allan Ohlsson

Ordförande i Släktföreningen Sabelskjöld

Det gamla fotografiet

Visst är det en härlig bild. Stolt och rak i ryggen sitter den 39-årige Oskar Nilsson i sin nyinköpta bil. Han har all anledning att vara stolt. Han är nämligen den förste bilägaren i Vena socken. Det är någon gång tidigt 1919. Troligen är fotot taget strax efter snösmältningen. Det är molnigt, man kan inte urskilja några skuggor. Dessutom är det kallt och därför har Oskar Nilsson klätt på sig keps, handskar och en tjock ytterrock. Kragen är nedfälld men den är väl knäppt i halsen.

Visst är det en härlig bild. Stolt och rak i ryggen sitter den 39-årige Oskar Nilsson i sin nyinköpta bil

Han som tagit fotot heter Karl Emil Andersson, är instrumentmakare till yrket, men samtidigt socknens mästereffotograf. Året innan, 1918, har han köpt huset Karlsborg, strax väster om Vena kyrka. För att dryga ut inkomsterna hyr han ut övervåningen. Den förste hyresgästen blir den gode vännen Oskar Nilsson. Det är därför fotot är taget mitt på grusuppfarten framför Karlsborg. Längst till höger kan man skimta ett uthus. Från början var det ett stall, men kom så småningom att bli ett garage. Undrar om hästen och bilen fick dela på utrymmet?

"Du kan beställa din T-Ford i vilket färg du vill, men den levereras alltid i svart".

På kylaren och lyktorna kan man se att det är en T-Ford. Det är svårt att avgöra årsmodellen. Ganska få förändringar gjordes under de 19 år T-Forden tillverkades. Den största förändringen kom 1916 då mässingskylaren ersattes mot en enklare svartmålad version i pressad stålplåt. Studerar man bilden kan man se att det är den senare modellen som finns på fotot. Enligt besiktningsskylten är bilen fyrcylindrig och utrustad med 20 hästkrafter. Toppfarten är angiven till hela 65 km i timmen. Den har två växlar framåt och bakväxel, och är utrustad med epicykliska drev. Vad det nu kan betyda? Bilen är givetvis svart. Anledningen är enkel. Det var endast svart japansk lackfärg som

torkade tillräckligt snabbt för att hålla jämna steg med det löpande bandet. Ett resultat blev ordspråket "Du kan beställa din T-Ford i vilket färg du vill, men den levereras alltid i svart".

Nummerplåten "H 268" sitter fastsatt längst ned på kylaren. Skylten är handmålad och kommer så att vara fram till 1924 då aluminiumskyltarna införs. En finess är tutan som sitter fast på bildörrens utsida. På samma sida sitter även reservdäcket ordentligt fastsurrat. Det kom ofta till användning. Vägarna var urusla, många gånger oframkomliga. Speciellt under tjällossningen var det vanskligt äventyr att ge sig ut med automobilen. Dessutom var kvalitén dålig på de s k vulstdäcken och de hamrade spikarna som höll fast hästskorna ville gärna lossna och lömskt bli liggandes i landsvägsgruset.

Oskar Nilsson är en välkänd person i Vena med omkringliggande socknar som t ex Kristdala, Tuna, Lönneberga och Målilla. Det är nämligen så att Oskar driver en taxirörelse och den nyinköpta bilen är en s k taxameterbil, som man sa på den tiden. Det saknas inte körningar, trots att innvånarna till en början med stor skepsis såg på "det frustande och illaluktande åbäket". Det beställdes taxi till söndagens högmässa, begravingar, bröllop och kalas. Många välbetalda bönder beställde taxi när de skulle in till Vimmerby eller Oskarshamn för att handla.

Inte sällan händer det att gubbarna far in till staden för att ta sig en krogrunda.

Oskar, Ester och Kerstin Nilsson

Som ägare har man en mängd föreskrifter att iaktta i händelse av att man möter en hästskjuts. Bilen ska stannas och om hästen visar tendens att råka i sken är det bilförarens skyldighet att hjälpa till och leda hästen förbi fordonet. Eftersom det är gott om hästskjutsar blir bilfärderna ganska ryckiga och tar lång tid, trots den imponerande topphastigheten på 65 km i timmen.

Under 1920-talet flyttar Oskar sin taxirörelse till Misterhults socken och träffar där den 14 år yngre sömmerskan Ester Hultman från Tomastorp, Misterhult. 1931 gifte sig de två och ett år senare föddes dottern Kerstin. Kerstin växte upp i ett lyckligt och harmoniskt hem, med all den kärlek och omsorg som är den bästa starten i livet. Oskar Nilsson fortsatte att bedriva sin taxirörelse hela livet. Den sista bilen han ägde var en åttasitsig Chevrolet från tidigt 50-tal. När fotot tas utanför Karlsborg en kall vinterdag år 1919 är det långt till 1950-talet. Ett världskrig har precis tagit slut och om tjugo år kommer världen åter att stå i brand.

T-Forden slutade tillverkas 1927 och då hade 15 007 033 bilar tillverkats av denna modell. En av dessa stolta bilägare var Venabon Oskar Nilsson.

Leif Carmhagen.

Uppgifter om Oskar Nilsson har jag fått av dottern, Kerstin Nilsson, Oskarshamn.

Anteckningar om Kristdala socken i Tunaläns härad och Kalmar län

År 1900 utkom boken "Anteckningar om Kristdala socken i Tunaläns härad och Kalmar län" av Carl Alexander Carlsson. Det är en knappt 200 sidor tjock bok, som enligt författaren själv skrivits

”Då ingen utförlig beskrifning från senare tid finnes öfver Kristdala socken och då fosterbygden är kär, antingen man vistas där eller icke, har utgifvaren, som fått tillfälle att i hufvudstadens arkiv forska i många urkunder, ur hvilka upplysningar rörande denna sockens forntid kunna vinnas, härmed velat till allmänheten öfverlämna en sådan.”

Boken innehåller många intressanta anteckningar om det gamla Kristdala. Jag har valt att plocka ut ett avsnitt som kanske motsäger uttrycket "det var bättre förr".

Enligt författaren är det prosten Ch. Meurling som lämnat upplysningarna om "Det religiösa och sedliga lifvet".

"Visitationer rörande de religiösa och kyrkliga förhållandena i församlingen hafva hållits dels af stiftets biskopar och dels af kontraktsprostar Vid dessa visitationer har man bedömt församlingsslifvet efter den nivå, det i allmänhet haft och har inom svenska kyrkan. Man har då i denna församling ej funnit tillståndet vara sämre än på andra håll och kristendoms-kunskapen i allmänhet god. Dock hafva både församlingens egna lärare och de visitatorer, som besökt henne, funnit åtskilliga skuggsidor, som särskildt behöft anmärkas.

Medan den gamla kyrkan var för den alltmera till växande folkmängden långt ifrån tillräckligt rymlig, måste en stor del af de kyrkobesökande af brist på utrymme stanna utanför under gudstjänsten. Härigenom vände sig en massa folk, som ej hade vidare intresse af ordets hörande, att drifva omkring utanför Guds hus, medan gudstjänsten pågick. Denna vana blef så inrotad, att den, äfven sedan nya kyrkan, där utrymme ej saknades, kommit till användning (Nya kyrkan invigdes den 12/5-1799, min anmärkning), fortgick och hela skaror av löst folk drefvo omkring på kyrkbacken både under gudstjänsten och långt efter sedan den slutat.

Mycket har klagats öfver detta missförhållande. Man försökte fordom med böter och stockstraff att afhjälpa det; med det fortgick ändå. Först på senare tid har befolkningen genom vunnna högre upplysning alltmåra funnit det ovärdigt att under pågående gudstjänst fördrifva tiden utanför tempelmurarna.

Likaledes har det från äldsta tid klagats öfver, att en del av församlingens ungdom inne i kyrkan under gudstjänsten ej förhållit sig skickligt och anständigt. I synnerhet har det varit vanligt, att ofog bedrivits på läktaren både i gamla och nya kyrkan. Ynglingar trängde sig upp på läktarens kvinno sida och man förde där ett förargelseväckande lif. Äfven härutinnan har på senaste tid skett en mycket stor förbättring, dock först sedan man afstängt läktaren för in- och utgående efter predikans början

Rörande det sedliga livet bland ungdomen har alltid varit mycket att önska. De oäkta barnens antal synas dock ej fordom hafva varit så stort som i senare tid. Måhända beror detta därpå att ungdomen fordom med sina visserligen icke alltid ärbara nöjen dock mera voro under de äldres ögon. Nu samlar sig ungdomen ute i stora sällskaper kringdrifvande på gator och vägar långt in på nätterna och blifva där lämnade åt sig själfva. Dessa sällskaper utöfva på de unga en förunderlig dragningskraft, så att barnen strax efter sin konfirmation räkna det nästan som en ära att få sluta sig till dem. Somliga blifva där ledare, andra ledas, allt efter som hvar och en har naturlig begåfning och kommit långt i det onda. Ledarna utöfva på de öfriga en ganska stark disciplin, så att när ett nidingåd blir begånget, vågar icke gärna någon förråda gärningsmannen.

De unga som ansluta sig till dessa sällskaper, komma under hårt tyranni, ty uppstår oenighet, så hafva de att bereda sig sig på både hugg och slag och till och med att få se knifven blänka emot sig. När dessa ungdomssällskaper samlat sig, i synnerhet på helgdagsaftnar och mest vid de stora

högtiderna, kunna de ådaglägga ganska stor råhet. Yttringar av sådan råhet äro t ex lusten att förstöra hvad som kommer i deras väg: gärdesgårdar, grindar, redskap, planterade träd och dylikt, likaså skrålandet, skjutning vid bröllop, mm.

En tid kom från en angränsande socken den seden in att på en av lysningsdagarna "draga björk" till den blifvande brudens hem och därvid bete sig så, att hufvudern nästan kände sig tvingad att till fridstörarna utlämna dryckesvaror och öppna hus till lekstuga.

Under senare år har dock ungdomens lefnadssätt i högst betydlig grad förbättrats och såväl den urgamla bröllops-skjutningen som den modernare "björkdragningen" hafva i det närmaste upphört.

Det, som i allmänhet varit hela vårt folks förbannelse, har tyvärr äfven varit detta för denna församling, nämligen dryckenskapen. De äldre urkunderna låta oss veta, att dryckenskapen visserligen varit sedan långt tillbaka i tiden en bland allmogen härstädes öfvad last. Dock skulle det i brännvinslagstiftningens historia sorgliga året 1775, då Gustaf III gjorde brännvinsbränning till en kronoinkomst och lät anlägga kronobrännerier, äfven här bära sina hemska följder. För att skaffa kronan stora inkomster kunde Gustaf III:s egna förtroendemän rent af uppmuntra folket att förbruka så mycket brännvin som möjligt och så började äfven här den ohyggliga seden att på själfva söndagen, när folk samlades till gudstjänst, mer eller mindre öppet idka brännvinshandel i kyrkans närhet.

Ja, det började ingå i folkets föreställning, att dylik handel till och med var öfverensstämmande med vederbörandes vilja, så att den gamle öfver det tilltagande superiet djupt bedröfvade prosten Pehr Meurling d ä och församlingens öfriga prästerskap måste gång efter annan offentligen och bevekande söka föreställa folket deras missuppfattning härutinnan. Då nu vid denna tid den nya kyrkan byggdes, uppväxte omkring henne i en hast en mängd backstugor, i hvilka socknemännen fingo hafva tillhåll med sitt superi. Så inrotade sig på denna plats det lönkrögeri, som under flera mansåldrar gjorde Kristdala sorgligt ryktbar.

Många kyrkbesökande kvarstannade om söndagarna framåt aftonen, och när de så ändtligen återvände hem, voro de druckna. Man sökte använda både kyrkliga och borgerliga straff för att hämma detta oskick, men man

Forts. Anteckningar från Kristdala

kan veta, huru svårt det var att komma åt detsamma, när till och med kyrkans egen tjänstepersonal oftast gick i spetsen för lönrögeriet. Den släkt, som i nära hundra år innehade klockarebefattningen, har led efter led varit nitiska främjare af dryckenskapen och deras barn och afkomlingar voro merendels de främsta bland dryckeshjältarna. Ogärna färdades resande fram förbi denna plats, ty de blefvo ofta ofredade både af dem, som i där befintliga kyffen voro boende och af sådana som, komma från landsvägarna och fångelserna, i dem finga hafva tillhåll. Huru annorlunda ser det icke nu ut vid Kristdala kyrka!

De gamla lönrögerinästena äro borta och backstugorna i det närmaste försvunna. Ett samhälle af en mängd idoga och ordentliga handverkare har vuxit upp kring kyrkan. De hafva byggt sig snygga och trefliga hus med små trädgårdsland omkring. Vid skjutsstationen förekom en tid ölförsäljning, hvilken stundom föranledde oordningar, men genom påtryckningar af den allmänna folkopinionen upphörde sådan försäljning även där. Sällan förekomma nu några oordningar i kyrkobyn och när det skett, hafva de oftast tillställts af folk från andra håll. Stundom hafva personer äfven på senare tid försökt att slå sig ner där för att ockra på lasten, men folket har rest sig emot dem, så att de efter en tid funnit skäligt att antingen lämna orten eller upphöra med dylikt yrke.

Leif Carmhagen

Olaga brännvinsförsäljning

I en av de sista raderna i Carl Alexander Carlssons bok står det att det nu sällan förekommer "några oordningar i kyrkobyn och när det skett, hafva de oftast tillställts af folk från andra håll." Förra gången jag var och släktforskade i Vadstena beställde jag in en dombok över Tunaläns häradsrätt för att få en uppfattning om hur det var med fylleri och alkoholmissbruk i Kristdala för hundra år sedan. Efter en stunds letande fann jag en intressant dom.

Så här lyder historien:

Lördagen den 13 februari år 1900 ställdes Lstuvaren August Karlsson från Oskarshamn inför rätta i Tunaläns häradsrätt, anklagad för olaglig brännvinsförsäljning. Efter att åklagaren Joh. Waldén, läst upp sin sakframställan står att läsa att "Karlsson nekade helt och hållet till åtalade förseelsen." På grund av Karls-

sons nekande beslöt häradsrätten på åklagarens begäran att skjuta upp målet för att kunna kalla in vittnen. Rätten beslöt därefter att nästa rättegångsdatum skulle äga rum måndagen den 9 april.

Till den aktuella dagen hade tre vittnen blivit kallade; änkan Maja Lisa Nilsson, hennes dotter Karolina Wilhelmina Olsson och Nils Peter August Nilsson, alla boende i Kristdala socken. Först hördes Maja Lisa Nilsson som berättade att den aktuella händelsen hade ägt rum dagen för Kristdala marknad, alltså lördagen den 5 november 1898. Maja Lisa hade då fått besök av en för henne okänd person, som presenterat sig som August Karlsson från Oskarshamn. Karlsson hade därefter frågat Maja Lisa om hon kunde erbjuda nattlogi, vilket hon kunde. För Maja Lisa och hennes dotter, Karolina Wilhelmina,

hade Karlsson uppgivit att orsaken till hans besök i Kristdala var att "han fått bud från härstädes boende personer hvilka uppmanat honom komma till marknaden och sälja brännvin." Maja Lisa uppger att hon la märke till att han förvarade sina varor i sin nattsärk.

Marknadsdagen gick och när eftermiddagen kommit och inga av Karlssons Kristdalakontakter dykt upp hade Karlsson bett Maja Lisa att "gå ut och bjuda ut brännvinet till andra möjliga befintliga spekulanter, hvilket jag ock gjorde", berättar Maja Lisa. Dock uppger Maja Lisa att hon trodde att det var stångjärn som var till salu, eftersom "svaranden kallat brännvinet för stångjern". (Kan det vara så att Maja Lisa var orolig att hon själv riskerade att bli åtalad?)

Resultatet lät inte vänta på sig. Redan efter en liten stund dök en hugad spekulant upp i Maja Lisas bostad, nämligen Nils Peter August Nilsson från Malghult, som genast anmälde sitt intresse för en helflaska brännvin. Själva försäljningen hade gått till så att Karlsson hade tagit fram en liter brännvin ur nattsärken och därefter hade de två männen gått ut genom dörren.

Vid återkomsten hade Karlsson inte med sig flaskan tillbaka, avslutar Maja Lisa Nilsson. Efter Maja Lisa avgav Karolina Wilhelmina sin ed och hennes historia styrkte i alla delar moderns berättelse, även vad gäller förväxlingen mellan orden brännvin och stångjärn.

Forts. Olaga brännvinsförsäljning

Kan det möjligen ha sett ut så här när Maja-Lisa bjöd ut "stångejernet"?

Slutligen hördes brännvinsköparen själv, Malghultsbon Nils Peter August Nilsson, som kunde berätta att han av Fritiof Dahlgren i Kristdala fått tips om att det hos änkan Nilsdotter fanns brännvin till salu. Väl framme hos Maja Lisa hade han av August Karlsson köpt en liter brännvin och för detta betalat honom 1:50 kr. Efter detta var rättegången slut och rättens utslag kom tisdagen den 5 juni och lyder så här:

Utslag

När målet är styrkt, att sden (svaranden) vid marknad i Kristdala den 5 November 1898 till en marknadsbesökande sålt en liter brännvin utan att dertill i stadgad ordning hafva förvärfvat sig rättighet, alltså och jäml. 38§ i Kongl. Förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin den 24 maj 1895 dömes sden hvilken HRns (häradsrättens) veterligen icke förut blifvit förerinnen till enahanda förbrytelse, att för första gången oloflig försäljning af brännvin böta trettio kronor samt att utgifva brännvinsförsäljningsafgift med femtiosex kronor 25 öre, af hvilka böter och försäljningsafgift, jemte värdet af det utaf åklagaren hos sden beslagtagna bränneriet som

förklaras förverkadt, två tredjedelar tillfalla åklagaren och en tredjedel Kristdala sockens fattigkassa.

Var böterna höga?

Studerar man L O Lagerkvists bok "Vad kostade det" får man fram lite intressanta prisjämförelser från år 1900. Enligt boken tjänade en metallindustriarbetare 36 öre per timme. Besökte samme man stadens herrekiperingsaffär hade han kunnat hitta exempelvis en herrväst för 4 kronor och ett par tjocka körhandskar för 2:50 kronor. Utkommen från klädaffären kanske det var dags att inhandla lite mat. 1 kg torkat fläsk kostade 1 krona, 1 kg mjukt bröd gick på 13 öre, medan 2/3 l Östgöta sädesbrännvin kostade hela 1:35 kronor.

Utslag
 När i målet är styrkt, att sden vid marknad i Kristdala den 5 November 1898 till en marknadsbesökande sålt en liter brännvin utan att dertill i stadgad ordning hafva förvärfvat sig rättighet, alltså och jäml. 38§ i Kongl. Förordningen angående villkoren för försäljning af brännvin den 24 maj 1895 dömes sden hvilken HRns veterligen icke blifvit förerinnen till enahanda förbrytelse, att för första gången oloflig försäljning af brännvin böta trettio kronor samt att utgifva brännvinsförsäljningsafgift med femtiosex kronor 25 öre, af hvilka böter och försäljningsafgift, jemte värdet af det utaf åklagaren hos sden beslagtagna bränneriet som

Malghultsbon Nils Peter August Nilssons fortsatta äventyr.

Historien slutar nu inte här för Nils Peter August Nilsson från Malghult. Två månader senare, den 5 juni stod Nils Peter August inför rätta därför att han den 1 juni "å allmänna vägen emellan Kristdala prestgård och Malghults by varit af starka drycker öfverlastad, fört oljud samt uppträdt på ett förargelseväckande sätt". Nils Peter August erkände via ett ombud sig skyldig till fylleri och dömdes "att böta för fylleri tio kronor, för oljud 10 kronor, äfvensom för det han wid ifrågawarande tillfälle i öfrigt

uppträdt på ett förargelseväckande sätt 10 kronor hvilka böter tillhopa tillfalla Kronan".

Leif Carmhagen

En sockerbagare Sabelsköld.

Jag har vid släktforskning i Vaxholms kyrkböcker stött på en rådman och konditor med namnet Sabelsköld. Blev naturligtvis nyfiken på varifrån namnet kom, och gjorde en liten forskning för att se om han var släkt med "oss" Sabelskjöldare.

Per Fredrik Sabelsköld, konditor och senare rådman i Vaxholm åren 1877-1928, föddes den 25/7-1842 i Rödeby sn i Blekinge som oäkta son till pigan Karin Månsdotter i Långemåla. Vid födelsen fick han namnet Petter.

Karin Månsdotter gifte sig 1846 med Måns Nilsson, men han var inte far till Petter. I husförhörlängden samma år uppges Petter heta Jonasson.

Familjen flyttar 1851 till Karlskrona, Petter står som sock.bag.lärl. Någon gång mellan åren 1856-1860 tar han sig namnet Sabelsköld.

1860 styr Petter kosan till Kristianstad och 1861 vidare till Jönköping. 1864 kom Per Sabelsköld till huvudstaden. Hela den här tiden kallas han sockerbagare eller sockerbagarlärling.

1869 gifter han sig i Kungsholms församling med Sofia Amalia Albertina Karlsson från Enköping. Äktenskapet blir barnlöst.

Paret flyttar 1877 till Vaxholm, och startar där konditoriverksamhet. I Vaxholm kallar han sig förutom Per också för Fredrik i förnamn.

Enligt källorna lär han ha varit en omtyckt och eväl ansedd man. Han levde fram till 1928 då hjärtbesvär ändade hans liv.

Per Fredrik var alltså inte någon äkta Sabelskjöldare, kanske var det bara slumpen som gjorde att han tog sig det namnet.

Källor: Kyrkböcker (mikrokort) i ovan nämnda församlingar.

"Vaxholm på den gamla goda tiden" av Gunnar Andersson och Berndt Malm.

Mai.Britt Andersson
Storängsvägen 15 E
184 31 Åkersberga

Ett foto på tre generationer av den finländska grenen Sabelström

I mitten sitter min fars farfar Gustaf Oscar f. 1840 i Älghult. 1862 flyttade han från Ryssby till Kalmar och gifte sig år 1869 i Kalmar Domkyrkoförsamling med jungfru n:o 373 i Kalmar, Fredrika Svensdotter f. 1837 i Ålem. Samma år giftermålet ägde rum flyttade paret till Hälleberga där Gustaf Oscar fick tjänst som inspektor på Trollebo. Tre år senare flyttade familjen till Karis i Finland där ett nytt inspektorsjobb togs. 1895 bosatte sig familjen i Åbo där Gustaf Oscar dog 1913. Fredrika överlevde sin man i tio år och dog 1923.

Bakom Fredrika står min farfar, som jag tyvärr aldrig fick träffa, eftersom han dog redan 1929. Han hette Karl Oscar och var född 1874 i Karis. Han var sjökapten och dog i en storm utanför Vasa. Bredvid Karl Oscar står hans hustru Aina Norblad f. 1875 i Pudasjärvi, Hirvaskoski gård i Finland. Hon levde fram till 1949. Aina härstammade från det franskklingande släkten Pierrou, som invandrat till Sverige och via rötter i Gävletrakten utvandrade till Finland.

I förgrunden på fotot befinner sig Gustaf Oscars och Fredrikas äldsta barn, dottern Tekla Erika Karolina f. 1869 i Hälleberga, död 1962 i Helsingfors och hennes förste man John William Söderholm. Äktenskapet upplöstes 1903. Tekla gifte senare om sig med Georg Warius. Den lilla flickan i bildens mitt är Teklas och Williams dotter Ethel Tekla Linnea. Hon gifte sig med Dan Ward och flyttade till Göteborg.

Bakom Teklas stol står Teklas yngsta syster Selma Lydia Maria Sabelström f. 1877 i Åbo och död i samma stad 1958. Och bakom Gustaf Oscars stol står Anna Tyra Eugenia f. 1871 i Hälleberga och död 1958 i Åbo. Tyra och Selma var ogifta. De var telefonister och bodde i Åbo i ett gammalt hus med balkong och en trevlig gård med syrenbuskar och blommor. Som barn brukade jag besöka dem med mina föräldrar. Systrarna brukade måla tavlar och porslin.

Raija Sabelström
Torpgränden 5 B 7
02 700 Grankulla
Finland

Nils Johan Svensson

I förra numret av Sabelskjöldar'n fanns en artikel om Maja Lisa Nilsson. Hennes son hette Nils Johan Svensson och han blev farfar till Stina Sandebäck, vår förra sekreterare. Jag har bitt Stina berätta om sina barndomsminnen kring Nils Johan Svensson och hans hustru Christina Lovisa Pettersdotter.

Nils Johan var liten till växten, medan farmor Christina Lovisa Pettersdotter var stor och reslig. Det berättas att när farfar friade till farmor så sa hon "Inte tror du väl, att jag vill ha en sådan liten plätt". Nu blev de ju ett äkta par i alla fall och det blev det många barn i äktenskapet. Farfar Nils Johan döptes den 1 augusti 1852. Farfar var bara 19 år då han gifte sig och fick begära kungligt tillstånd för att få gifta sig. Min farfar minns jag mycket väl. Då det var marknad eller Nordöstringsmöte i Kristdala kom han alltid till oss. Han fick då sova i divanen i det rum vi kallade förmaket.

En gång skulle min familj åka på Nordöstringsmöte i Vena. Då bodde farfar och farmor där i ett hus.. Alla skulle gå till kyrkan utom jag, som var cirka fem år och så farmor. Farmor var, som jag skrev ovan, stor och jag var liten till växten. Jag minns att jag var så rädd att jag darrade och kröp längst upp i soffan, som stod i köket. Men så kom katten och hoppade upp till mig och jag blev glad. Efter ett tag hoppade katten ned på golvet och jag efter. I huset fanns höga trösklar och jag snubblade och slog mig på ena knät. Då tog farmor upp mig och tröstade mig. Plötsligt började farmor känna på mig och jag frågade varför hon gjorde så. "Jo, sa farmor, jag ser så illa och jag vill se hur du ser ut. Du förstår att jag ser med mina händer". När jag kom hem provade jag en natt på att "se med mina händer", men såg naturligtvis ingenting. Då sa jag till min mor att det förmodligen var något fel på mig, eftersom jag inte såg något, som farmor gjorde. Min mor förklarade då att farmor var blind. Det var något jag inte hade vetat om tidigare.

Farmor och farfar hade många barn och de flesta var lantbrukare. Därför blev det ofta släktkalas och jag har många minnen från dessa kalas. Jag minns en gång när vi skulle till Hildur och Johan i Åkerholm. Min mor och far ville inte att vi alla fyra barn skulle få följa med, så därför fick vi två och två följa med varannan gång. Den här gången var det min bror Thorsten och jag som skulle få följa med. Min far lånade en häst och en sk rackåk hos prästgårdsarrendatorn i Kristdala. Det

var vinter och under natten hade det snöat och blåst. På framsätet satt min mor, Thorsten och jag med en fårskinnsfäll över benen, medan min far satt bakom på kuskbocken. När vi kom till avtagsvägen från stora vägen så hade ett stort träd blåst ned och lagt sig tvärs över vägen. Min far gick av och synade terrängen och trodde att det skulle gå bra att åka bredvid vägen.. Det gick inte! Hela skjutsen välte och där låg vi i snön. Det var tur att vi hade en snäll häst som inte skenade.

Min far gick fram till hästen och höll honom, medan vi försökte ta hand om oss själva. Jag hade tappat mina galoscher (de var tydligen för stora) och vi hade fullt sjå att hitta dem i den djupa snön. Som brukligt var hade vi "förning" med oss. En fru i Kristdala, som hade en stor ugn, bakade alltid tårta åt mamma. Om jag inte minns fel så var det glasyr och färgat socker på tårtan. Mor hade lagt den i en tårtbunke (jag har den kvar) och nu låg tårtbunken upp och ned i snön. Jag kommer inte ihåg hur det gick med tårtan, men fram kom vi i alla fall och ett par karlar skickades att ta hand om trädet. Hemresan gick bra utan olyckor.

En gång var vi Telleryd, så låg vi över natten och vi kusiner låg uppe på i en sal på halmadrasser. Oj, va roligt vi hade, men det får jag berätta om en annan gång.

Stina Sandebäck

Bokrecension

Sabelskjöldare med två OS-guld.

Den 17 december 1826 föddes i Dalsebo by i Vena socken Maria Wilhelmina Carlsdotter. Hon var "Sabelskjöldare" och när hon den 29 december 1846 gifte sig med riksdagsmannen Nils Magnus Pettersson Från Telleryd bar hon den sabelskjöldska brudkronan. Mina, som hon kallades blev änka 1865. Hon hade då sju barn. Våren 1869 flyttade hon med sex av barnen till Amerika. Mina avled den 20 augusti 1915 i Red Oak, Iowa.

Bland hennes efterkommande var Gary Lee Andersson, som tog olympiskt guld i gevärsskytte i såväl Rom som Mexico. Han blev senare senator för delstaten Nebraska.

En nyutkommen bok har en annan "sabelskjöldare" Malte Blaxhult, tecknat Minas historia och även följt hennes efterkommandes liv i Amerika. I den andra delen av boken har författaren skildrat sitt eget 1900-tal. Många läsare torde le igenkännande åt det som där berättas.

Bokens titel är "Minas 1800-tal, mitt 1900-tal."

Boken beställes direkt från författaren.

Malte Blaxhult,
Regementsgatan 20 D
575 31 Eksjö
Pris 100 kr. plus porto

TIPS!

Släktforskning på Internet.

För en släktforskare kan Internet vara en källa till stor nytta. Tillgängligheten och sökmöjligheterna gör det lätt att komma i kontakt med andra släktforskare.

Sveriges Släktforskarförbund har Nättidningen Rötter på Internet. I Rötter kan man hitta det mesta från tips till nybörjare, information om arkiv och litteratur till forskningsresultat, insändare och efterlysningar. Adressen är www.genealogi.se

Datadux har en hemsida med bl a adresser till släktforskarföreningar, arkiv, efterforskningar och länkar till andra genealogiska platser på nätet. Ni hittar sakerna på adressen www.datadux.se/

Söker ni efter släktingar i USA, finns stor hjälp i Switchboard's server, www.switchboard.com.

Kyrkböcker på internet hittar du under www.genealogi.se/links2.htm#sma.

Hand- och läroböcker som kan vara till god hjälp för släktforskare finns under adressen www.genealogi.se/litt.htm

Leif Carmhagen

Dagordning

Släktföreningen Sabelskjölds årsmöte i
Kalmar den 25 augusti 2001.

1. Mötet öppnas
2. Välkommen till släktmötet.
 - a) Val av två justeringsmän
 - b) Parentation över avlidna medlemmar
3. Fråga om mötet blivit behörigen utlyst.
4. Dagordningen.
5. Val av mötesordförande och sekreterare.
6. Anmälan om övriga ärenden.
7. Verksamhetsberättelse.
8. Ekonomisk berättelse.
9. Revisionsberättelse.
10. Fråga om ansvarsfrihet för styrelsen.
11. Frågan om släktföreningens ensamrätt till släktnamnet Sabelskjöld.
12. Utgivande av en släkt-CD-skiva.
13. Stadgeändring - paragraf 2.
14. Övriga ärenden.
15. Årsavgiftens storlek.
(styrelsen förslag 100 kr enskild, 150 kr makar/sambor)
16. Val av ledamöter:
 - val av ordförande
 - val av fyra ordinarie ledamöter i styrelsen
 - val av en suppleant i styrelsen
 - val av två revisorer
 - val av två revisorssuppleanter
 - val av fyra personer till valberedning
17. Medlemmarnas förslag till kommande verksamhet.
18. Nästa släktträff.
19. Avslutning.

